

MINISTERUL MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE AL
REPUBLICII MOLDOVA

PROGNOZA

PIEȚEI MUNCII PE TERMEN MEDIU (2024-2026)

Adrian Lupușor

Expert-Grup

12 decembrie, 2023

Disclaimer

- Această prognoză a fost elaborată la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, în cadrul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de: Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare și Solidarity Fund PL în Moldova.
- Centrul Analitic Independent ”Expert-Grup” a fost contractat de către GIZ Moldova pentru elaborarea prognozei pieței muncii pentru Republica Moldova pe termen mediu (2024-2026).

Metodologia (I)

- **Scopul prognozei constă în estimarea tendințelor pieței muncii pe termen mediu, pentru anii 2023 – 2026.** În baza exercițiului au fost prognozați următorii indicatori:
 - Numărul persoanelor ocupate pe activități economice (CAEM Rev. 2, dezagregare la nivel de 1 literă);
 - Numărul persoanelor ocupate pe ocupații la nivel de activități economice (dezagregate la nivel de secțiuni CAEM Rev. 2). Ocupațiile au următoarea clasificare: (1) legislatori, membri ai executivului și alți demnitari; (2) specialiști în diverse domenii de activitate; (3) tehnicieni și alți specialiști cu nivel mediu de calificare; (4) funcționari administrative; (5) lucrători în domeniul serviciilor și în comerț; (6) lucrători calificați în agricultura, silvicultura, acvacultura, piscicultura și pescuit; (7) muncitori calificați și asimilați; și (8) alte ocupații;
 - Numărul salariaților repartizați pe unități teritoriale-administrative de nivelul II.

Metodologia (II)

Lista variabilelor utilizate în model

Variabila	Perioada de observații	Tipul variabilei	Sursa datelor
Valoarea adăugată brută pe activități economice	2014-2022	Variabilă exogenă	Date disponibile public
Numărul persoanelor ocupate pe activități economice	2014-2022	Variabilă endogenă	Date solicitate de la BNS
Producția gospodăriilor casnice pentru autoconsum pe activități economice	2014-2022	Variabilă endogenă	Date solicitate de la BNS
Salariul net pe activități economice	2013-2021	Variabilă exogenă	Date disponibile public
Numărul persoanelor ocupate pe ocupații și activități economice	2014-2022	Variabilă endogenă	Date solicitate de la BNS
Numărul salariaților la sfârșit de an (total și repartizat pe raioane)	2015-2021	Variabilă endogenă	Date disponibile public

Cadrul conceptual al prognozei

- Pentru a evita problemele ce țin de numărul mic de observări și pentru a asigura stabilitatea prognozei s-a decis utilizarea regresiiilor în baza datelor panel.
- În calitate de secțiuni transversale au fost utilizate activitățile economice la nivel de secțiune conform CAEM Rev. 2
- Numărul de observări a cuprins perioada anilor 2014-2022
- Variabilele nominale incluse în model, cum ar fi: valoarea adăugată și salariul au fost deflate și aduse în prețurile constante ale anului 2015
 - Pentru deflatarea valorii adăugate au fost utilizați deflatorii specifici fiecărei activități economice, iar pentru aducerea în prețuri constante a salariul a fost folosit IPC
- Până la rularea efectivă a regresiiilor a fost testată staționaritatea seriilor și a fost verificată prezența relațiilor de cointegrare
- Pentru a asigura robustețea rezultatelor obținute în baza regresiiilor s-a ținut cont de și alte teste statistice, precum: T-Statistic sau Durbin-Watson

Cadrul conceptual al prognozei (II)

- Previziunile s-au bazat pe prognozarea cererii și ofertei de forță de muncă: atât cererea, cât și oferta de muncă au fost exprimate prin numărul persoanelor ocupate (lipsa unor informații statistice exhaustive privind numărul de ore lucrate).
- Cererea forței de muncă a fost determinată în funcție de dinamica economică și productivitatea muncii
- Dinamica ofertei de forță de muncă a fost prognozată în funcție de evoluția salariilor reale nete
- Valoarea adăugată și salariile au fost considerate variabile exogene. Dinamica acestor variabile a fost estimată în baza previziunilor macroeconomice oficiale furnizate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.
- S-a presupus că structura ocupației în cadrul activității economice și distribuția geografică a angajaților rămâne stabilă pe parcursul perioadei de prognoză în raport cu cei trei ani premergători utilizați la calcularea ponderilor istorice.

Sub aspect matematic modelul de prognoză cuprinde următoarele relații - cererea forței de muncă

- *Cererea forței de muncă $a, t = \text{Valoarea adăugată ajustată}_{a, t} / \text{Productivitatea muncii}_{a, t}$*
- *Valoarea adăugată ajustată $a, t = \text{Valoarea adăugată}_{a, t} - \text{Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu}_{a, t}$*
- *Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu $a, t = w_{pgcp, a, t} \cdot \text{Valoarea adăugată}_{a, t}$*
- *$w_{pgcp, a, t} = F(\text{trend})$*
- *Productivitatea muncii $a, t = F(\text{Productivitatea muncii}_{a, t-1})$*
- *Salariul net $a, t = \text{Salariul brut}_{a, t} - \text{Contribuțiile de asigurări medicale} - \text{Impozitul pe venitul persoanelor fizice}$*

Sub aspect matematic modelul de prognoză cuprinde următoarele relații - oferta forței de muncă

- *Oferta forței de muncă* $a, t = F(\text{salariu net } a, t)$
- *Numărul persoanelor ocupate* $a, t \approx \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t-1 + (\text{Cererea forței de muncă } a, t - \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t-1)/2 + (\text{Oferta forței de muncă } a, t - \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t-1)/2$
- *Numărul persoanelor ocupate* $o, a, t = w_{o, a} \cdot \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t$
- $r_{s, t-n} = \text{numărul salariaților } t-n / \Sigma \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t-n$, unde $n=1,3$
- $r_s = (r_{s, t-1} + r_{s, t-2} + r_{s, t-3})/3$
- *Numărul salariaților* $t = \Sigma \text{Numărul persoanelor ocupate } a, t \cdot r_s$
- *Numărul salariaților* $UTA, t = w_{UTA} \cdot \text{Numărul salariaților } t$

Descrifrarea abrevierilor

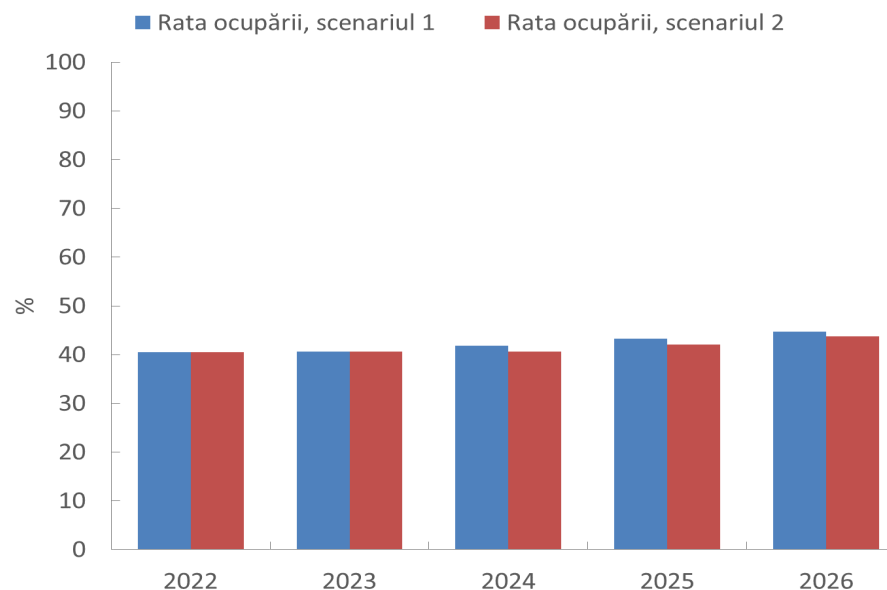
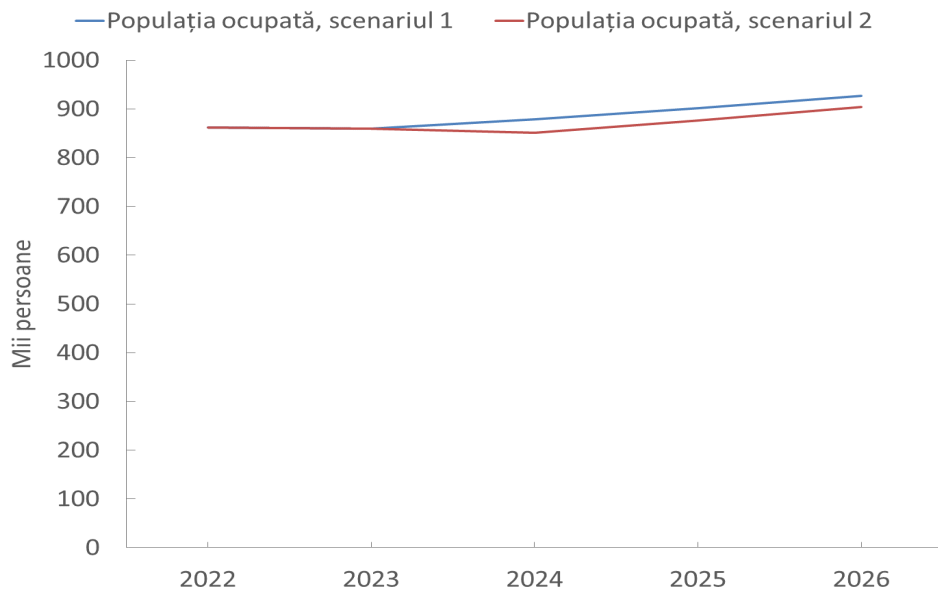
- a – activitatea economică;
- $F()$ – funcție;
- o – ocupația;
- r_s – raportul dintre numărul de salariați (de la sfârșitul anului) și populația ocupată;
- t – timpul (anii 2023-2026);
- $w_{o, a}$ – ponderea istorică asociată numărului de persoane ocupate conform ocupației o în activitatea economică a ;
- $w_{pgcp, a, t}$ – ponderea asociată producției gospodăriilor casnice pentru consumul propriu din activitatea economică a ;
- w_{UTA} – ponderea istorică asociată numărului de salariați din unitatea teritorial-administrativă **UTA**.

Stabilirea scenariilor de prognoză

- **Scenariul 1 (de bază):** presupune o accelerare a economiei, însă creșterea valorii adăugate nu va fi mai mare de 4,4%. Astfel, ritmurile anuale de creștere a VAB-ului vor spori de la 2,9 la 4,4% între 2023 și 2026. Salariul real brut va stagna în 2023 și va crește între 2024-2026 cu ritmuri anuale cuprinse între 4,5 - 5%.
- **Scenariul 2 (optimist):** ritmurile de creștere VAB vor spori de la 2,9 la 4,9% între 2023 și 2026. Datorită unei creșteri economice mai accelerate și majorarea salariilor va fi mai rapidă. Între 2024 și 2026 ritmul de creștere a salariului real vor varia în jurul valorii de 5% între. Totuși, reconstrucția infrastructurii din Ucraina va implica creșterea cererii pentru forța de muncă, în special, în domeniul construcțiilor, care ar putea fi acoperită și din contul emigrării forței de muncă din Republica Moldova.

EVOLUȚIA PIEȚII MUNCII ÎNTRE 2023-2026

- Ambele scenarii prevăd creșteri ale ocupării pe termen mediu până în 2026 (de la 40,5% în 2022 până la 44,8% (S1) sau până la 43,7% (S2)).
- S1: În 2023 populația ocupată va înregistra o scădere (-0,3%), din cauza efectelor recesiunii din 2022. Între 2024 și 2026 ocuparea va crește cu cca. 2-3%. În 2026 populația ocupată va constitui 926,3 mii persoane.
- S2: reducerea marginală din 2023, va fi urmată de scăderea populației ocupate cu 1% în 2024 (emigrarea forței de muncă în Ucraina). În 2025 și 2026 populația ocupată se va majora cu ritmuri de circa 3%. În consecință, populația ocupată ar putea constitui 904,2 mii persoane în 2026.

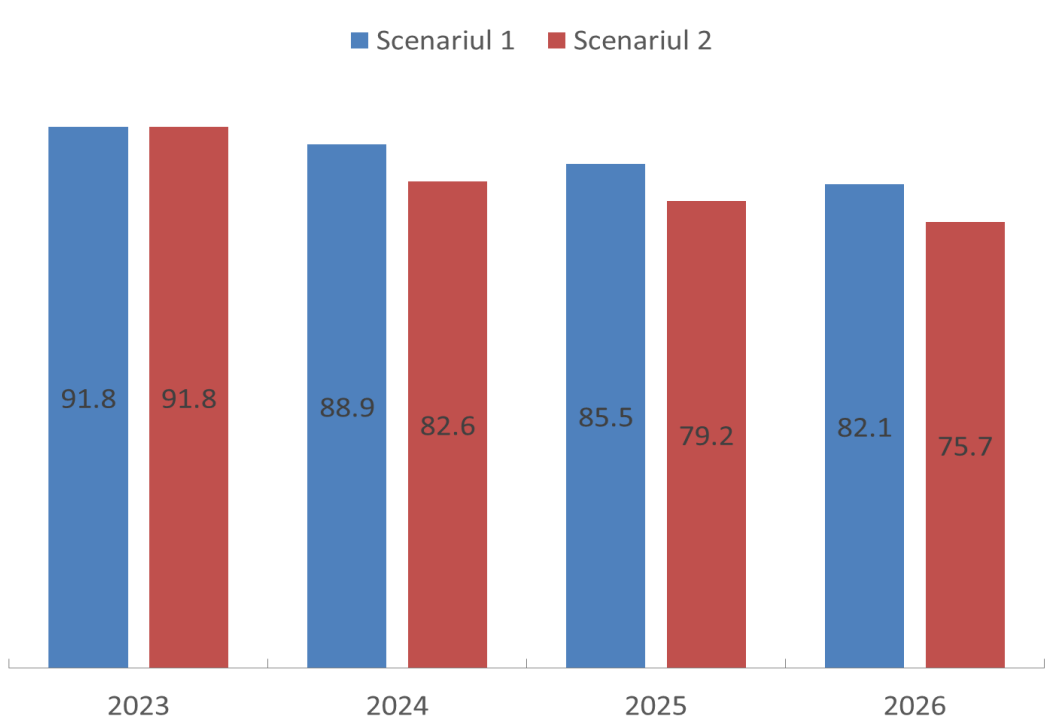

EVOLUȚIA PIEȚII MUNCII ÎNTRE 2023-2026 (II)

- Pe termen mediu, creșterea ocupării forței de muncă va fi însoțită de accentuarea deficitului forței de muncă
- Cererea forței de muncă va crește rapid, în timp ce oferta forței de muncă va avea o evoluție anemică
 - În ambele scenarii se prognozează că spre 2026 cererea pentru forță de muncă va depăși un milion de persoane (1,01 mil. persoane în primul scenariu și circa 1,03 mil persoane în scenariul doi).
 - Conform primului scenariu, oferta forței de muncă se va majora de la 820,6 mii persoane în 2023 până la 832,4 mii persoane în 2026, iar al doilea scenariu prevede o reducere a ofertei până la 770,3 mii persoane în 2024, după care va urma o ușoară revenire până la 773,8 mii persoane către 2026.

EVOLUȚIA PIEȚII MUNCII ÎNTRE 2023-2026 (III)

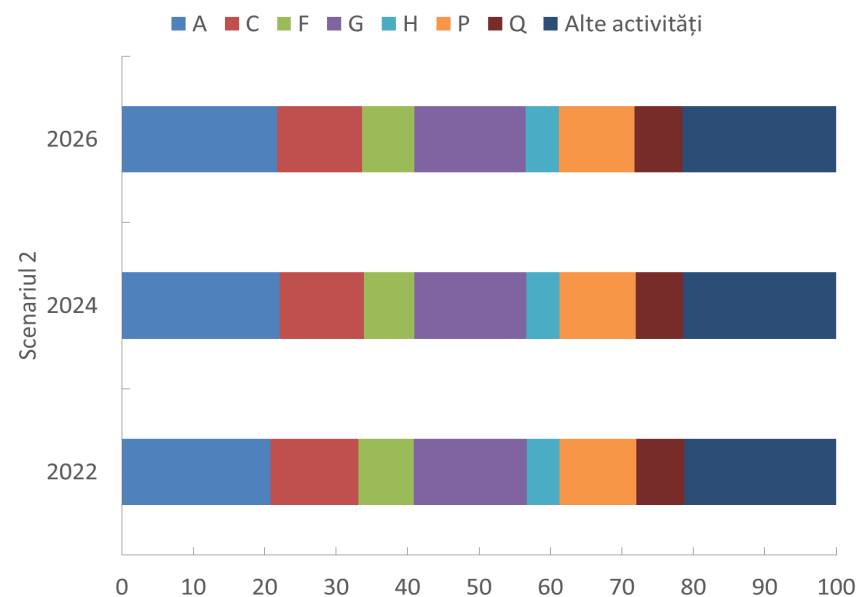
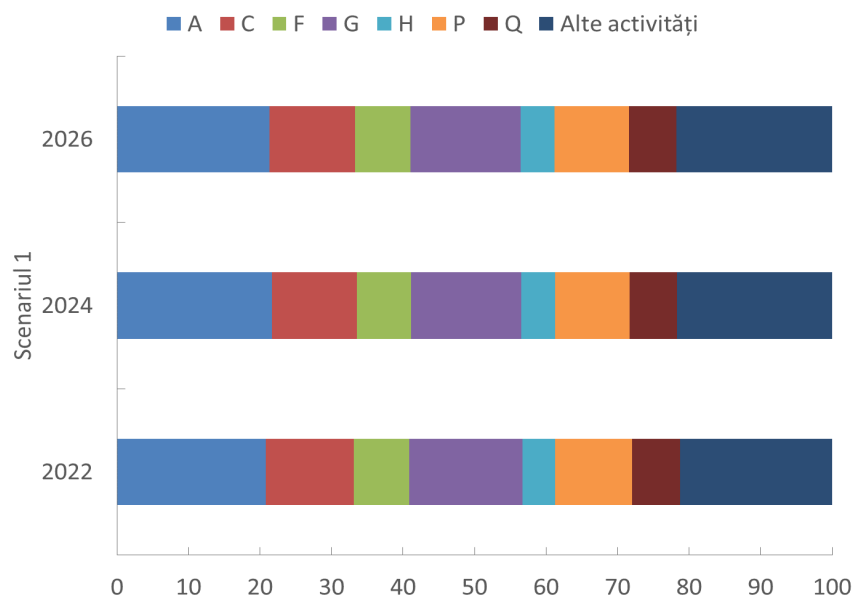
Raportul dintre cererea și oferta forței de muncă

- În mod sistematic, oferta nu va acoperi cererea de forță de muncă.
- Dacă în 2023, cererea forței de muncă ar putea depăși cu 8,2% oferta forței de muncă, atunci către 2026 acest decalaj va crește până la 17,9% (în primul scenariu) sau până la 24,8% (în al doilea scenariu).

EVOLUȚIA PIEȚII MUNCII ÎNTRE 2023-2026 (IV)

- În următorii ani, distribuția populației ocupate pe activități economice nu se va schimba semnificativ
- Pe termen mediu, 78-79% din persoanele ocupate vor activa în 7 sectoare: agricultură (21-22%), industria prelucrătoare (12%), construcții (7-8%), comerț (15,5-15,8%), transport și depozitare (7,6-7,7%), învățământ (10,4-10,7%) și sănătate (6,6-6,7%).

EVOLUȚIA PIEȚII MUNCII ÎNTRE 2023-2026 (V)

- În ambele scenarii nu se anticipează modificări semnificative a repartizării populației ocupate pe ocupații sau a distribuției salariaților pe unități teritorial administrative
- Între 2023 și 2026 populația ocupată va avea următoarea repartizare: 22,9% - alte ocupații (în mare parte de muncitori necalificați); 16,7% - specialiști în diverse domenii de activitate; 15% - muncitorii calificați și asimilați; 14,1% - lucrătorii în domeniul serviciilor și în comerț; 13,6% - lucrătorii calificați în agricultură, silvicultură, acvacultură, piscicultură și pescuit, iar restul ocupațiilor (fiecare în parte) vor avea ponderi mai mici de 10%.
- Între 2023 și 2026 numărul salariaților va crește de la 751 mii persoane până la 806,7 mii persoane în primul scenariu sau până la 787,5 mii persoane în cel de-al doilea scenariu.
- Numărul salariaților va rămâne puternic concentrat în municipiul Chișinău, unde vor activa circa jumătate din persoanele salariate (48,3%). În municipiul Bălți vor fi 6,5% din salariați, iar în restul unităților teritorial administrativ de nivelul 2 ponderea salariaților va fi mai mică de 4%.

Implicații de politici

- Problema deficitului pe piața forței de muncă trebuie abordată din punct de vedere holistic. Or, soluții simple și rapide nu există.
- Măsuri pe partea de ofertă a forței de muncă:
 - Stimularea încadrării pe piața forței de muncă a populației economic inactive și sub-ocupate.
 - Stimularea instruirilor pe parcursul vieții și regândirea abordării ANOFM în acest domeniu.
 - Facilitarea accesului la creșe și grădinițe pentru a stimula încadrarea pe piața muncii a proaspeților părinți.
- Măsuri pe partea de cerere de forță de muncă:
 - Susținerea de către stat a tehnologizării companiilor și a generării de valoare adăugată
 - Susținerea companiilor care investesc în instruirea și mobilitatea angajaților
 - Fortificarea Inspecției Muncii pentru a încuraja formalizarea ocupării și condițiile sigure și decente de lucru.
- Liberalizarea imigrării forței de muncă poate fi analizată după valorificarea opțiunilor de politici de mai sus.

Vă mulțumim pentru atenție!